

Sygn. akt III AUa 588/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Małek - Bujak (spr.)
Sędziowie:	SSA Witold Nowakowski SSA Jolanta Pietrzak
Protokolant:	Magdalena Bezak-Sürücü

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2019 r. w Katowicach

sprawy z odwołania P. P. (P. P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego P. P.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w Katowicach

z dnia 22 stycznia 2019 r. sygn. akt XI U 1700/18

oddala apelację.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Małek-Bujak /-/SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 588/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 27 lipca 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w C. odmówił ubezpieczonemu P. P. prawa do emerytury z uwagi na niewykazanie 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego na 1 stycznia 1999r. oraz niewykazanie wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołanie od decyzji wniósł odwołujący domagając się zmiany decyzji i przyznania żadanego świadczenia argumentując, że w Zakładach (...) w C. był zatrudniony od 22 sierpnia 1977r. do 31 października 1984r., w tym okresie odbył zasadniczą służbę wojskową i powrócił do tego miejsca pracy w terminie 30 dni, co wskazał w świadectwie pracy. Łącznie z tym okresem posiadałby wymagane prawem 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Odnosząc się do okresów nieuznanych przez organ rentowy za pracę w warunkach szczególnych podniósł, że wykonywana przez niego praca w spornych okresach miała charakter pracy w szczególnych warunkach, co znalazłoby także potwierdzenie w zeznaniach świadków.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z 22 stycznia 2019r., sygn. XI U 1700/18, Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony, ur. (...), pierwsze zatrudnienie podjął w Hucie (...) SA w B., gdzie pobierał praktyczną naukę zawodu

a następnie pracował od 1 września 1973r. do 30 czerwca 1977r.. Następnie pracował w Zakładach (...) S.A. w C. od 22 sierpnia 1977r. do 31 października 1984r., przy czym w okresie od 22 sierpnia 1977r. do 23 października 1978r. oraz od 7 listopada 1980r. do 31 października 1984r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę jako ślusarz remontowy, które to stanowisko wymienione jest w wykazie A dziale IV poz. 39 pkt 6 wykazu stanowiącym załącznik nr 3 zarządzenia nr 19 MPChIL

z 6 sierpnia 1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego. W trakcie zatrudnienia w Zakładach (...) ubezpieczony został powołany do zasadniczej służby wojskowej, którą odbył

w okresie od 24 października 1978r. do 10 października 1980r. Do dotychczasowego pracodawcy zgłosił się w dniu 7 listopada 1980r., tj. 26 dni od zwolnienia ze służby i od tego dnia kontynuował zatrudnienie, co pozostawało bezsporne. Od 9 listopada 1984r. do 31 sierpnia 1987r. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w Kopalni (...) początkowo jako mechanik pod ziemią, natomiast od 4 sierpnia 1987r. jako robotnik powierzchni. Kolejnym miejscem jego pracy odwołującego były Zakłady (...) w B., skąd z dniem 1 listopada 1998r. został przekazany na podstawie art. 23¹ kodeksu pracy do Przedsiębiorstwa (...) Sp.

z o.o. Ubezpieczony pracował z przerwami od 26 października 1987r. do 31 sierpnia 2006r., wykonując w tym czasie pracę w pełnym wymiarze czasu pracy kolejno na stanowisku: ślusarza, walcownika, konfeksjonera artykułów formowych, konfeksjonera wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych lub robotnika transportowego, o czym zaświadcza wydane mu świadectwo pracy z 4 kwietnia 2007r. ze ścisłym wskazaniem działu, pozycji oraz punktu Wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdzie wymienione są zajmowane przez niego stanowiska.

W toku postępowania ubezpieczony nie wskazywał innych okresów składkowych i nieskładkowych oraz uzupełniających, poza okresami wynikającymi z dokumentów złożonych do akt ZUS. Na ich podstawie organ rentowy wydał skarżoną decyzję, w drodze której wyliczył, że łączny okres składkowy i nieskładkowy ubezpieczonego na dzień

1 stycznia 1999r. wyniósł 24 lata 11 miesięcy 19 dni. Ubezpieczony zakwestionował to ustalenie w zakresie, w jakim nie obejmuje okresu pomiędzy zwolnieniem go z zasadniczej służby wojskowej, a zgłoszeniem się do dotychczasowego pracodawcy celem kontynuowania zatrudnienia przerwane powołaniem do służby wojskowej, który trwał 26 dni i którego zaliczenie do okresu składkowego dałoby wymagany prawem okres co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Ponadto ubezpieczony nie zgodził się z ustaleniem organu rentowego, jakoby okresy pracy w KWK (...) od 9 listopada 1984r. do 3 sierpnia 1987r. oraz w spółce (...) w B. od 26 października 1987r. do 31 grudnia 1998r. nie stanowiły pracy w warunkach szczególnych.

Sporna kwestia sprowadzała się zatem do ustalenia, czy P. P. spełnił wszystkie łącznie warunki do przyznania mu emerytury w niższym wieku emerytalnym, przewidziane w art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i

rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. czy osiągnął do 1 stycznia 1999r. łącznie co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz czy posiada wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek do uzyskania tego świadczenia było w sprawie bezsporne.

W oparciu o dokonane ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie i wskazał, że zagadnienie przyznawania emerytur z tytułu pracy w szczególnych warunkach reguluje ustawa z 17 grudnia 1998r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 j.t.). Zgodnie z art. 184 ust. 1 tej ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 01 stycznia 1999r.) osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn (tj. w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze) oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (tj. 25 lat dla mężczyzn). Z kolei w myśl art. 184 ust. 2 w/w ustawy w brzmieniu obowiązującym od 01 stycznia 2013r.- emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Zgodnie z art. 32 ust 1 powołanej ustawy, ubezpieczonym będącymi pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust 4 cyt. ustawy). Wedle § 4 ust 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust 1), nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Do okresów składkowych i nieskładkowych można uwzględnić okresy uzupełniające, zgodnie z art. 10 powołanej ustawy, tj. przypadające przed dniem 1 stycznia 1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe

i nieskładkowe są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. W niniejszej sprawie jednak z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego nie wynikały inne okresy składkowe i nieskładkowe lub uzupełniające poza uwzględnionymi przez organ rentowy.

Odnosząc się natomiast do żądania ubezpieczonego zaliczenia do okresów składkowych i nieskładkowych 26 dni przypadających na czas pomiędzy zwolnieniem ze służby wojskowej, a powrotem do zatrudnienia, to Sąd I instancji stwierdził, że jest ono nieuprawnione. Kwestia ta była bowiem rozstrzygana przez Sąd Najwyższy, który kategorycznie stwierdził, że „trzydziestodniowy okres, w jakim pracownik ma zgłosić powrót do pracy, nie jest ani okresem służby wojskowej, ani okresem pracy i mając charakter gwarancyjny (jego zachowanie gwarantuje ponowne zatrudnienie) nie podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia” (wyrok Sądu Najwyższego z 10 lutego 2012r. II UK 125/1, OSNP 2013/1-2/18). Nadto, przepisy ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej nie stanowią podstawy prawnej do zaliczenia okresu przerwy między ukończeniem służby wojskowej, a ponownym podjęciem pracy, jako okresu składkowego w myśl przepisów ubezpieczeniowych. Przepisy te stanowią bowiem o zaliczeniu do okresu zatrudnienia jedynie okresu odbywania czynnej służby wojskowej, a nie przerwy po niej” (wyrok Sądu

Apelacyjnego w Katowicach z 8 czerwca 2017r. III AUa 2179/16, LEX nr 2329081). Tymczasem przytaczane przez ubezpieczonego w odwołaniu orzecznictwo odnosi się ściśle do okresu faktycznego odbywania służby wojskowej, którego zaliczenie do okresu zatrudnienia nie było kwestionowane. W niniejszej sprawie rozstrzygana jest jednak kwestia zaliczenia okresu po odbyciu tej służby, co zgodnie z zaprezentowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego nie może mieć miejsca.

W tym stanie faktycznym Sąd I instancji nie prowadził postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia czy ubezpieczony spełnił pozostałe przesłanki do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, choć sporne w sprawie pozostawało jeszcze ustalenie, czy ubezpieczony wykazuje co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Wobec jednak uznania, że nie została spełniona przesłanka wykazania co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, podczas gdy przyznanie świadczenia zależy od spełnienia wszystkich przesłanek kumulatywnie, badanie spełnienia kolejnych pozostawałoby bez wpływu na rozstrzygnięcie.

Skoro ubezpieczony nie spełnił wszystkich łącznie przesłanek niezbędnych do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (nie wykazał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych przed 1 stycznia 1999r.), to decyzja ZUS Oddział w C. o odmowie przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury jest zasadna.

Apelację od wyroku wniósł odwołujący.

Zaskarżając w całości wyrok Sądu Okręgowego zarzucił temu wyrokowi naruszenie:

1. przepisów prawa materialnego przez błędną ich wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie - art. 120 § 1 ustawy z 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej poprzez nieuprawnione przyjęcie przez Sąd Okręgowy w Katowicach XI Wydział Ubezpieczeń Społecznych, że Odwołujący pracował w Zakładach (...) jedynie 7 lat 1 miesiąc i 5 dni, podczas gdy w rzeczywistości okres zatrudnienia odwołującego w tym zakładzie pracy wynosił 7 lat 2 miesiące i 10 dni;

2. przepisów postępowania cywilnego, których uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy:

- art. 328 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez niewyjaśnienie dlaczego Sąd Okręgowy w Katowicach XI Wydział Ubezpieczeń Społecznych pominął istotną okoliczność, iż z karty przebiegu zatrudnienia, która sporządzona została przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 14 marca 2008r. wynika, że odwołujący pracował w Zakładach (...) lat 2 miesiące i 10 dni oraz przyjął, że odwołujący zatrudniony był w Zakładach (...) jedynie 7 lat, 1 miesiąc i 5 dni, pomimo, że w aktach organu rentowego znajduje się dokument, z którego wynika, że odwołujący pracował w Zakładach (...) 7 lat, 2 miesiące i 10 dni (karta przebiegu zatrudnienia z 2008r.),

- art. 233 § 1 i 2 w związku z art. 6 Kodeksu cywilnego poprzez przekroczenie przez Sąd Okręgowy w Katowicach XI Wydział Ubezpieczeń Społecznych granic swobodnej oceny dowodów oraz doświadczenia życiowego i błędne ustalenie, że odwołujący zatrudniony był w Zakładach (...) jedynie 7 lat, 1 miesiąc i 5 dni, pomimo, że w aktach organu rentowego znajduje się dokument, z którego wynika, że odwołujący pracował w Zakładach (...) 7 lat, 2 miesiące i 10 dni,

W oparciu o podniesione zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji podniósł, że na 1 stycznia 1999r. wypracował staż w wysokości 25 lat i 8 dni, posiada okres składkowy w wysokości 370 miesięcy i 10 dni. Do okresu tego zaliczono w sposób prawidłowy 7 lat 2 miesiące i 10 dni, w których odwołujący zatrudniony był w Zakładach (...) w C.. Karta przebiegu zatrudnienia odwołującego znajduje się w przedłożonych do Sądu aktach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Tymczasem, Sąd Okręgowy w Katowicach XI Wydział Ubezpieczeń Społecznych wbrew prawidłowym ustaleniom Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 14 marca 2008r. rozstrzygnął, że odwołujący pracował w Zakładach (...) jedynie 7 lat, 1 miesiąc i 5 dni.

Zgodnie z brzemieniem art. 120 § 1 ustawy z 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony PRL w 1984r., kiedy odwołujący został zwolniony z czynnej służby wojskowej, pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych.

Odwołujący skorzystał z przysługującego mu na podstawie w/w przepisu uprawnienia i po odbyciu czynnej służby wojskowej podjął pracę u dotychczasowego pracodawcy, tj. w Zakładach (...) w C.. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w marcu 2008r. ustalił, że odwołujący zatrudniony był u tego pracodawcy łącznie przez okres 7 lat 2 miesięcy i 10 dni.

W dalszej części uzasadnienia odwołujący przytoczył orzecznictwo Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2004r., sygn. akt: II UK 75/04 (SIP LEX nr 1615916), wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 20 października 2005r., sygn. akt: III AUa 1336/04, wyrok Sądu Najwyższego z 22 października 2009r., sygn. akt: I UK 126/09.

Zdaniem odwołującego niepoduszczane jest, aby rozstrzygnięcie Sadu Okręgowego oparte zostało na karcie przebiegu zatrudnienia z 2018r., której treść różni się w sposób istotny (i niekorzystny dla odwołującego) od treści tożsamego dokumentu, sporządzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w 2008r.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik odwołującego oświadczył, że 7 lat, 2 miesiące i 10 dni uznanych przez ZUS przy ustaleniu prawa do renty zawiera 26 dni przerwy pomiędzy zakończeniem służby wojskowej, a podjęciem pracy oraz, że okres o naukę zawodu odwołujący ma zaliczony do okresu pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia oraz stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia i przyjmuje je za własne, a wobec trafności ustaleń oraz oceny dokonanych przez Sąd I instancji, zawartych w zacytowanym pisemnym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny nie znajduje potrzeby jej powtórzenia

Przedstawione przez apelującego argumenty nie wnoszą do sprawy żadnych nowych okoliczności faktycznych ani prawnych, mogących stanowić podstawę zmiany zaskarżonego orzeczenia, a stanowią jedynie polemikę z dokonaną przez Sąd I instancji w ramach swobodnej oceny dowodów interpretację przepisów ustawy, wspartą stabilnym orzecznictwem Sądu Najwyższego.

Co więcej, podkreślenia wymaga, że całe powoływane przez apelującego orzecznictwo w przedmiocie zaliczenia służby wojskowej do okresu składkowego odnosi się wyłącznie do służby wojskowej, nie do okresu 30 dni po jej zakończeniu, stąd też Sąd Apelacyjny, dzieląc stanowisko zawarte w tych orzeczeniach nie znalazł podstawy do uznania, by wbrew treści i obowiązujących i uchylonych przepisów ustawy o powszechnym obowiązku obrony, w istocie o tożsamym brzmieniu oraz powołanych orzeczeń, orzekać wbrew tym przepisom.

Podkreślenia dodatkowo wymaga, że stanowisko organu rentowego z roku 2008, jakkolwiek mogące wprowadzić ubezpieczonego w błąd co do okresów składkowych, jest tylko stanowiskiem o przebiegu ubezpieczenia gromadzonym w aktach emerytalnych, jednak nie stanowi stanowiska przesądzającego przy ustalaniu prawa do konkretnego świadczenia

w oparciu o wnioski ubezpieczonego oraz obowiązujące przepisy. Sam fakt omyłki w aktach ZUS nie stanowi podstawy do wywodzenia skutków prawnych z tej omyłki, bowiem badanie okresów ubezpieczenia następuje dopiero w chwili zainicjowania postępowania o świadczenia przez osobę domagającą się świadczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na mocy art. 385 k.p.c., orzekł o oddaleniu apelacji jako bezzasadnej.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Małek-Bujak /-/SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia